

گزارش توصیفی و تحلیلی وضعیت فرهنگی و هنری استان خراسان جنوبی

هدف این پژوهش توصیف وضعیت موجود فرهنگی و هنری استان خراسان جنوبی و نیز شناسایی نقاط قوت و ضعف، تهدیدها و فرصت‌ها و نیازها و ظرفیت‌های فرهنگی هنری این استان است. محمدباقر آخوندی و فاطمه لک نویسندگان این پژوهش هستند.

از آن جهت که فرهنگ اساس ارزش‌ها، هنجارها و باورهای مردم را شکل می‌دهد، برنامه ریزی و سیاست گذاری فعال و روزآمد در آن ضرورتی غیر قابل انکار است. با هدف فراهم کردن زمینه سیاستگذاری فرهنگی در استان خراسان جنوبی، مسئله این پژوهش بررسی وضعیت فرهنگی و هنری استان است. روش پژوهش در بخش اول اسنادی و در بخش دوم تحلیل محتوای کیفی با تکنیک مصاحبه نیمه ساختاریافته با صاحب نظران فرهنگی و هنری استان، است. یافته‌ها در بخش اول نشان می‌دهد، در مجموع محرومیت‌های فراوان فرهنگی و هنری بویژه در شهرستان‌ها، هنوز از استان رخت برنسته و باقی و برقرار است. لکن در دوره هشت ساله منتهی به سال ۱۳۹۹ تلاش‌ها و فعالیت‌های خوبی صورت گرفته و خدمات و امکانات فرهنگی و هنری قابل توجهی به استان ارائه گردیده است. همچنین یافته‌های پژوهش در بخش دوم عبارتند از: مهمترین نقاط ضعف فرهنگی و هنری استان: ضعف دینداری، ضعف مدیریت فرهنگی، ضعف فعالیت‌های فرهنگی، سبک زندگی انفعالی و غیر پویای مردم، تغییر نقش‌های خانواده نسبت به گذشته، ضعف موسیقی، ضعف هنرهای نمایشی (سینما و تئاتر) و کمبود هنرمندان حرفه‌ای. مهمترین تهدیدهای فرهنگی استان: عدم تخصیص بودجه مناسب فرهنگی، تصمیم‌گیری فرهنگی از بالا، تضاد فرهنگی و مذهبی، عدم باز تولید جایگاه علمی گذشته، تضعیف فرهنگ بومی، نداشتن مخاطب رسانه‌های دیداری، عدم وجود جاذبه‌های جذب جمعیت، کاهش جمعیت استان، نبود فرصت‌های تفریحی، شرایط نامناسب مرزی و جغرافیایی. مهمترین نقاط قوت فرهنگی استان: پیشینه دینی و مذهبی قوی، مراکز متعدد علمی در استان، اهمیت تحصیلات دانشگاهی در استان، مفاخر و مشاهیر علمی، ادبی، تاریخی و مذهبی، سبک زندگی آرام و غیر تجملی.

نتیجه اینکه فرهنگ در استان دچار انفعال است و پویایی و روزآمدی لازم را ندارد که نیازمند سیاستگذاری جهت باز گرداندن روزآمدی با حفظ اصالت‌ها می‌باشد. از سوی دیگر نتایج نشان می‌دهد بخش قابل توجهی از انفعال فرهنگی مردم و مدیران استان مربوط به یاس از بهبود شرایط است که به صورت پنهان بر مردم مستولی گشته و نیازمند برنامه ریزی و سیاست گذاری است. براین اساس پیشنهادهای این پژوهش عبارتند از: افزایش جاذبه‌های شهری و روستایی، جلوگیری از فرآیند خطرناک کاهش جمعیت، روزآمدی فرهنگ بومی، تقویت و برجسته‌سازی انگیزه‌های خوب گذشته مردم منطقه، فراهم کردن بستر همدلی و همبستگی پیروان دو مذهب شیعه و سنی، بهره‌گیری از نقطه قوت و فرصت مرزی و جغرافیایی استان، احداث زیرساخت‌های فرهنگی و هنری متناسب با مسائل و نیازهای فرهنگی هر شهرستان و...